

การจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลงในรายวิชา
คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับบัณฑิตในอุดมคติไทย ภาคการศึกษาที่ 1 ปี
การศึกษา 2562 ของนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์การกีฬา
มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตลำปาง

TEACHING MODEL USING TRANSFORMATIVE LEARNING APPROACH
FOR MORAL AND ETHICS FOR GRADUATE THE 1 SEMESTER,
ACADEMIC YEAR 2019 OF STUDENTS IN THE FACULTY OF SPORT AND
HEALTH SCIENCE, THAILAND NATIONAL SPORT UNIVERSITY:
LAMPANG CAMPUS

เบญจมาศ ยศเสนา^{*}
Benchamat Yotsena

Received: 2021-08-05

Revised: 2021-12-22

อุมาภรณ์ คงอุไร^{**}
Umaporn Kongurai

Accepted: 2021-12-31

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสถานการณ์การจัดการเรียนการสอนในรายวิชาคุณธรรม จริยธรรม สำหรับบัณฑิตในอุดมคติไทยตามแนวคิดการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง และ 2) ศึกษาระดับความความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในรายวิชาคุณธรรม จริยธรรม สำหรับบัณฑิตในอุดมคติไทยตามแนวคิดการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือนักศึกษาชั้นปีที่ 1 คณะวิทยาศาสตร์และการกีฬา มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตลำปาง จำนวน 40 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาคุณธรรม จริยธรรม สำหรับบัณฑิตในอุดมคติไทยตามแนวคิดการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง

ผลการศึกษา พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลงในรายวิชาคุณธรรมและจริยธรรม สำหรับบัณฑิตในอุดมคติไทย ได้มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน คือ การได้เวที การเล่าเรื่อง การปฏิบัติกิจกรรมสาธารณะที่เป็นประโยชน์แก่สังคมและชุมชน การแก้ไขสถานการณ์

^{*} อาจารย์ประจำคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตลำปาง, เบอร์โทร: 08-1235-9359, E-mail: Violet_079@hotmail.com

^{**} อาจารย์ประจำคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตลำปาง

ตามที่คุณสอนกำหนด และการใช้สื่อการสอนผ่านเทคโนโลยีโดยผ่านโซเชียลมีเดีย (Social Media) แอปพลิเคชัน (Application) ส่งผลให้นักศึกษาทุกคนมีส่วนร่วมในชั้นเรียนมากขึ้น

ในขณะที่ผลการศึกษาระดับความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในรายวิชาคุณธรรม จริยธรรม สำหรับบัณฑิตในอุดมคติไทยตามแนวคิดการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง พบว่าในภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.37 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานกับ 0.74

คำสำคัญ: คุณธรรมและจริยธรรม การสอน การเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง

ABSTRACT

The purposes of this research were: 1) To study the situation of instructional management in the Moral and Ethics for the Thai ideal graduates using the concept of transformative learning and 2) To investigate the opinions of students towards the teaching and learning activities in the Moral and Ethics for the Thai ideal graduates through transformative learning.

The population used in this study was 40 first-year students studying in the Faculty of Sports and Health Sciences, Thailand National Sports University Lampang Campus. Data has been collected by a questionnaire related to the opinions of students on teaching and learning in the Moral and Ethics for the Thai ideal graduates based on the concept of transformative learning.

It has been found that the instruction management based on the concept of transformative learning used in the Moral and Ethics subject consisted of debating, storytelling, performing the public activities that were beneficial for society and communities, resolving the situation as indicated by the instructor and using technology such as social media and application for class participation. Besides, the opinion level of the teaching model using a transformative learning approach showed that the overall opinions were at a high level. (mean = 4.37, S.D. = 0.74).

Keywords: Moral and Ethics, Teaching, Transformative Learning

1. บทนำ

ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติถือว่าเป็นแนวนโยบายในการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ มาตรฐานการศึกษาของชาติและมาตรฐานการอุดมศึกษาไปสู่การปฏิบัติในสถาบันอุดมศึกษาได้อย่างเป็นรูปธรรมจะต้องมีแนวทางที่ชัดเจนในการพัฒนาหลักสูตร การปรับเปลี่ยนกลวิธีการสอนของอาจารย์ เพื่อส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพต่อการเรียนรู้ของนักศึกษา ตลอดจนการวัดและประเมินผลการเรียนรู้เพื่อให้มั่นใจว่าบัณฑิตจะบรรลุมาตรฐานผลการเรียนรู้ตามที่มุ่งหวังได้จริง ซึ่งการเรียนรู้และมาตรฐานผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย ประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้ ด้านคุณธรรม จริยธรรม (Ethics and Moral)

ด้านความรู้ (Knowledge) ด้านทักษะทางปัญญา (Cognitive Skills) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (Interpersonal Skills and responsibility) และด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (Numerical analysis, Communication and Information Technology Skills) นอกจากผลการเรียนรู้ทั้ง 5 ด้านนี้ บางสาขาวิชาต้องการทักษะทางกายภาพสูง เช่น การเต้นรำ ดนตรี การวาดภาพ การแกะสลัก พลศึกษา การแพทย์ และวิทยาศาสตร์การแพทย์ จึงต้องเพิ่มการเรียนรู้ทางด้านทักษะพิสัย (Domain of Psychomotor Skill)¹

จะเห็นได้ว่า การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม เป็นประเด็นหนึ่งที่สำคัญ และส่งผลต่อคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ ซึ่งการพัฒนาคุณธรรม และจริยธรรมเป็นการผสมผสานความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมที่เหมาะสมและปฏิบัติตนอย่างถูกต้องตามกาลเทศะ ทัศนคติ และวุฒิภาวะในการตัดสินใจ ยุทธศาสตร์ที่ใช้ในการพัฒนาจะรวมถึงการเป็นแบบอย่างที่ดี การวิเคราะห์และสะท้อนพฤติกรรมของตนเองและของผู้อื่นในสถานการณ์ต่าง ๆ กัน จัดอภิปรายเป็นกลุ่มในเรื่องความขัดแย้งทางความคิดอย่างง่าย ๆ และที่ซับซ้อนมากขึ้น จะช่วยให้นักศึกษาเห็นค่านิยมของตนเองได้ชัดเจนยิ่งขึ้น และเกิดความคิดโดยใช้หลักการทั่วไปว่า สิ่งที่ดีตนเชื่อควรเป็นแนวทางกำหนดพฤติกรรมของตนเองได้ หลักในการถ่ายทอดการเรียนรู้จะต้องมีการอภิปรายเกี่ยวกับสถานการณ์ที่เป็นไปได้ต่าง ๆ รวมถึงสถานการณ์ที่นักศึกษาจะต้องเผชิญในชีวิตประจำวันและในการทำงาน แม้ว่าผลการเรียนรู้ด้านนี้อาจถูกจัดเป็นรายวิชาใดวิชาหนึ่งโดยเฉพาะ แต่ควรใช้ทุกโอกาสในการเสริมการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมในทุกรายวิชาที่สอนรวมทั้งการจัดกิจกรรมเพื่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม

ดังนั้น จากยุทธศาสตร์ในการผลิตบัณฑิตดังกล่าวของสำนักคณะกรรมการอุดมศึกษาแห่งชาติ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติได้ตระหนักและเห็นความสำคัญของรายวิชาคุณธรรม จริยธรรม สำหรับบัณฑิตอุดมคติไทย จึงได้มีการวางแผนทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในหลักสูตรให้สอดคล้องตามบริบทการเปลี่ยนแปลงของประเทศไทยโดยมุ่งเน้นที่จะปฏิรูปแนวทางการจัดการเรียนการสอนแบบดั้งเดิมที่เน้นการบรรยายหน้าชั้นเรียน เป็นการจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง (Transformative Learning) เพื่อเป็นการกระตุ้นให้นักศึกษามีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนที่จัดในชั้นเรียน และมีการจัดกระบวนการเรียนการสอนในรายวิชาให้มีความหลากหลาย โดยมีเจตนาถึงผลผลิตสุดท้ายของการจัดการศึกษา คือ คุณภาพของบัณฑิตซึ่งจะมีมาตรฐานผลการเรียนรู้ตามที่มุ่งหวัง สามารถประกอบอาชีพได้อย่างมีความสุขและภาคภูมิใจเป็นที่พึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต และเป็นคนดีของสังคม ช่วยเพิ่มความเข้มแข็งและขีดความสามารถในการพัฒนาประเทศไทยในด้านการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ที่มีคุณภาพ

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาสถานการณ์การจัดการเรียนการสอนในรายวิชาคุณธรรม จริยธรรม สำหรับบัณฑิตในอุดมคติไทยตามแนวคิดการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง

2.2 เพื่อศึกษาระดับความความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในรายวิชาคุณธรรม จริยธรรม สำหรับบัณฑิตในอุดมคติไทยตามแนวคิดการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง

¹ สำนักคณะกรรมการอุดมศึกษา, กรอบมาตรฐานคุณวุฒิการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552, [อินเทอร์เน็ต]. (ม.ป.ท.), [เข้าถึงเมื่อ 18 เม.ย. 2563], เข้าถึงได้จาก: <https://www.acad.nu.ac.th/devcourse/docs/.pdf>

3. ขอบเขตการวิจัย

ในการศึกษานี้มีขอบเขตการศึกษาประกอบด้วย

3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหาเป็นการศึกษาเกี่ยวกับการศึกษาแนวคิดการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง (Transformative Learning) การศึกษาสถานการณ์การจัดการเรียนการสอนในรายวิชาคุณธรรม จริยธรรม สำหรับบัณฑิตในอุดมคติไทยตามแนวคิดการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง

3.2 ขอบเขตด้านพื้นที่ ในการศึกษาครั้งนี้ได้ดำเนินการในเขตพื้นที่มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตลำปาง ตำบลบ่อแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง

3.3 ขอบเขตด้านประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้ ได้แก่ นักศึกษาที่ลงทะเบียนในรายวิชาคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับบัณฑิตในอุดมคติไทย ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2562 ของนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จำนวน 40 คน

3.4 ขอบเขตด้านระยะเวลา ในการศึกษาครั้งนี้ได้ดำเนินการศึกษาในช่วงระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ – พฤษภาคม 2563 ระยะเวลาในการดำเนินการ 4 เดือน

4. วิธีดำเนินการวิจัย

4.1 รูปแบบการวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantity research) มีเป้าหมายเพื่อศึกษาสถานการณ์การจัดการเรียนการสอนในรายวิชาคุณธรรม จริยธรรม สำหรับบัณฑิตในอุดมคติไทยตามแนวคิดการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง และศึกษาระดับความความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในรายวิชาคุณธรรม จริยธรรม สำหรับบัณฑิตในอุดมคติไทยตามแนวคิดการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง

4.2 พื้นที่การวิจัย คือ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตลำปาง ตำบลบ่อแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง

4.3 ประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้ ได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่ลงทะเบียนในรายวิชาคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับบัณฑิตในอุดมคติไทย ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2562 ของนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จำนวน 40 คน

4.4 เครื่องมือการวิจัย คือ แบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาคุณธรรม จริยธรรม สำหรับบัณฑิตในอุดมคติไทยตามแนวคิดการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง ประกอบด้วย 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป เช่น เพศ การศึกษา อายุ เป็นต้น และตอนที่ 2 ระดับความความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในรายวิชาคุณธรรม จริยธรรม สำหรับบัณฑิตในอุดมคติไทยตามแนวคิดการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านครูผู้สอน ด้านวิธีการสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล โดยมีการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ การหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม หรือ ค่า OIC เท่ากับ 0.83 การตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content validity) เท่ากับ 0.80 ซึ่งเป็นค่าดัชนีความตรงเชิงเนื้อหาในระดับสูงอยู่ในเกณฑ์ที่มีคุณภาพ และการหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) ไปทดลองใช้ (try out) กับนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตลำปางที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มประชากร 10 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) โดยค่าที่ยอมรับได้คือค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาคที่มีค่าตั้งแต่ 0.7 ขึ้น

ไป² โดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์สำเร็จรูปในคอมพิวเตอร์ SPSS For Windows ซึ่งผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .976

4.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลจากประชากรที่ใช้ในการศึกษาโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจำนวน 30 วัน โดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

4.6 สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับคอมพิวเตอร์ (Statistical Package for Social Science) ในการวิเคราะห์ข้อมูล ส่วนที่ 1 และส่วนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: SD) นำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย

5. ผลการวิจัย

การศึกษาสถานการณ์การจัดการเรียนการสอนในรายวิชาคุณธรรม จริยธรรม สำหรับบัณฑิตในอุดมคติไทยตามแนวคิดการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง พบว่า ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้จำนวน 40 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชายร้อยละ 90 และเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 10 มีอายุเฉลี่ย 19.30 ปี เมื่อศึกษาสถานการณ์การจัดการเรียนการสอนรายวิชาคุณธรรม จริยธรรม สำหรับบัณฑิตในอุดมคติไทยในปีการศึกษาที่ผ่านมา พบว่าเป็นการศึกษาแบบ การจัดการเรียนการสอนแบบดั้งเดิม (Classical Learning) หรือ (Traditional Learning Approach) ซึ่งเป็นการเรียนการสอนมีการถ่ายทอดโดยการเล่าเรื่อง (Story) โดยครูผู้สอนที่พวกเราเรียกกันคุ้นเคยว่า เลคเชอร์ (Lecture) ซึ่งเป็นวิธีการสอนที่ทำกันมาเนิ่นนานในรายวิชาทฤษฎี จนกระทั่งทุกวันนี้ ซึ่งวิธีการสอนเช่นนี้อาจจะเป็นการถ่ายทอดที่มุ่งเน้นที่ครูผู้สอน และประเมินทักษะของนักศึกษาโดยเน้นการสอบข้อเขียนแบบตัวเลือก (multiple choices) ดังนั้นในการจัดการเรียนการสอนในปีการศึกษา 2562 ผู้สอนได้มีการวางแผนในการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนโดยเปลี่ยนรูปแบบการสอน โดยมีการกำหนดหัวข้อในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยแบ่งออกเป็น 4 หัว ข้อ ประกอบด้วย 1) ความหมายของคุณธรรมและจริยธรรม 2) การใช้หลักคำสอนของแต่ละศาสนาในการดำเนินชีวิตประจำวัน 3) จิตบริการสาธารณะ และ 4) การนำหลักคุณธรรมและจริยธรรมใช้ในการดำเนินชีวิตโดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดต่อส่วนร่วม

จากการกำหนดหัวข้อที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนผู้สอนได้มีการจัดกิจกรรมในแต่ละหัวข้อ คือ การจัดกิจกรรมโต้วาที การเล่าเรื่องในประเด็นเกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรมของตนเองหน้าชั้นเรียนเพื่อเป็นการถ่ายทอดประสบการณ์การดำรงตนภายใต้ความมีคุณธรรมและจริยธรรมให้เพื่อนร่วมชั้นเรียนได้รับรู้ การปฏิบัติกิจกรรมสาธารณะที่เป็นประโยชน์แก่สังคมและชุมชน การแก้ไขสถานการณ์ตามที่ผู้สอนกำหนด เพื่อเป็นการฝึกให้นักศึกษามีการคิดและประมวลผลอย่างเป็นระบบ และการใช้สื่อการสอนผ่านเทคโนโลยีโดยผ่านสื่อโซเชียล (Social Media) แอปพลิเคชัน (Application) ต่าง ๆ ผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ ซึ่งวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดังที่กล่าวมาข้างต้น ส่งผลให้นักศึกษาทุกคนสามารถมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ นอกเหนือจากในห้องเรียน โดยไม่จำกัดอาณาเขตและเวลา รวมถึงสามารถติดต่อสื่อสาร แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารกับเพื่อนร่วมชั้นเรียนได้อย่างรวดเร็ว

² วิจิตร ศรีสุพรรณ, การวิจัยทางการพยาบาล: หลักการและแนวทางปฏิบัติ. (เชียงใหม่: โครงการตำรา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2552)

ในขณะที่การศึกษาระดับความความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในรายวิชาคุณธรรม จริยธรรม สำหรับบัณฑิตในอุดมคติไทยตามแนวทางการเรียนรู้การเปลี่ยนแปลง แบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักสูตร ด้านครูผู้สอน ด้านวิธีการสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผล โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.1 ผลการประเมินรูปแบบการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาคุณธรรม จริยธรรม สำหรับบัณฑิตในอุดมคติไทยตามแนวทางการเรียนรู้การเปลี่ยนแปลง ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2562 คณะวิทยาศาสตร์และการกีฬา มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตลำปาง จำนวน 40 คน

ตารางที่ 1: ผลการประเมินรูปแบบการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาคุณธรรม จริยธรรม สำหรับบัณฑิตในอุดมคติไทยตามแนวทางการเรียนรู้การเปลี่ยนแปลง ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2562 คณะวิทยาศาสตร์และการกีฬา มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตลำปาง จำนวน 40 คน

รูปแบบการจัดการเรียนการสอน	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านหลักสูตร			
1.1 หลักสูตรที่มีประสิทธิภาพเหมาะสมกับนักศึกษา	4.23	0.70	มาก
1.2 หลักสูตรมุ่งพัฒนาความรู้ให้นักศึกษาเพื่อตระหนักถึงการมีคุณธรรมและจริยธรรม	4.27	0.71	มาก
1.3 หลักสูตรมุ่งพัฒนาให้นักศึกษาสามารถนำไปใช้ในการประพฤติปฏิบัติตนภายใต้กรอบการมีคุณธรรมและจริยธรรมที่ดี	4.25	0.75	มาก
1.4 หลักสูตรช่วยให้นักศึกษาสามารถนำความรู้ทางไปใช้ในการสื่อสารในสังคมปัจจุบันได้อย่างถูกต้องตามกาลเทศะ	4.23	0.67	มาก
1.5 หลักสูตรเป็นไปตามความต้องการของนักศึกษา	4.19	0.70	มาก
1.6 หลักสูตรมีความสอดคล้องตามความต้องการของสังคมและประเทศชาติ	4.25	0.75	มาก
เฉลี่ยรวมด้านหลักสูตร	4.24	0.71	มาก
2. ด้านครูผู้สอน			
2.1 ครูผู้สอนมีคุณวุฒิตรงตามวิชาที่สอน	4.57	0.67	มากที่สุด
2.2 ครูผู้สอนมีความรู้ความสามารถด้านการสื่อสาร	4.42	0.68	มาก
2.3 ครูผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจในวัฒนธรรมในสังคมไทย	4.34	0.74	มาก
2.4 ครูผู้สอนความสามารถในการสื่อสารภาษาไทยได้อย่างถูกต้อง	4.40	0.68	มาก
2.5 ครูผู้สอนมีวิธีการสอนและเทคนิคการสอน	4.61	0.83	มากที่สุด

รูปแบบการจัดการเรียนการสอน	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับความคิดเห็น
2.6 ครูผู้สอนมีความตั้งใจสอน	4.55	0.81	มากที่สุด
2.7 ครูผู้สอนสามารถถ่ายทอดความรู้ให้แก่นักศึกษาเข้าใจได้ง่าย	4.70	0.91	มากที่สุด
เฉลี่ยรวมด้านครูผู้สอน	4.51	0.76	มากที่สุด
3. ด้านวิธีการสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน			
3.1 ครูผู้สอนสามารถเลือกใช้วิธีการสอนได้เหมาะสมกับระดับความรู้และวัยของนักศึกษา	4.88	0.68	มากที่สุด
3.2 ครูผู้สอนสามารถเลือกใช้วิธีการสอนได้สอดคล้องกับหลักสูตร	4.22	0.65	มาก
3.3 การจัดการเรียนการสอนใช้เทคนิควิธีการสอนที่หลากหลาย	4.30	0.68	มาก
3.4 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูผู้สอนมีประสิทธิภาพ	4.27	0.68	มาก
3.5 การจัดการเรียนการสอนใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ	4.51	0.67	มากที่สุด
3.6 ครูผู้สอนจัดการเรียนการสอนโดยใช้สื่อการเรียนการสอน	4.34	0.70	มาก
3.7 ครูผู้สอนใช้วิธีการสอนโดยให้นักศึกษาฟังบทความในเรื่องต่าง ๆ เพื่อชี้ประเด็นให้เห็นผลของการดำรงตนทางด้านคุณธรรมและจริยธรรม	4.31	0.68	มาก
3.8 ครูผู้สอนให้นักศึกษาพูดบทสนทนาในเรื่องต่าง ๆ เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ของบุคคลในชั้นเรียนในประเด็นเกี่ยวกับคุณธรรมและจริยธรรม	4.34	0.70	มาก
เฉลี่ยรวมด้านวิธีการสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน	4.39	0.68	มาก
4. ด้านสื่อการเรียนการสอน			
4.1 สื่อการเรียนการสอนมีประโยชน์ต่อการรับรู้ของนักเรียน	4.29	0.65	มาก
4.2 สื่อการเรียนการสอนมีประโยชน์ต่อการมีส่วนร่วมของนักเรียน	4.27	0.69	มาก
4.3 สื่อการเรียนการสอนที่ใช้เหมาะกับระดับความรู้ของนักเรียน	4.24	0.68	มาก
4.4 อุปกรณ์การสอน สื่อทัศนูปกรณ์ เทคโนโลยีการศึกษามีความทันสมัย	4.31	0.71	มาก

รูปแบบการจัดการเรียนการสอน	ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับความคิดเห็น
4.5 สื่อการเรียนการสอนมีความทันสมัย	4.28	0.70	มาก
เฉลี่ยรวมด้านสื่อการเรียนการสอน	4.28	0.69	มาก
5. ด้านการวัดและประเมินผล			
5.1 การทดสอบตรงตามเนื้อหาที่เรียน	4.25	0.71	มาก
5.2 การทดสอบสามารถประเมินผลความรู้ของนักเรียนได้ดี	4.24	0.68	มาก
5.3 การวัดและประเมินผลการเรียนการสอนเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร	4.19	0.63	มาก
5.4 การวัดและประเมินผลการเรียนการวิชาคุณธรรมจริยธรรม สำหรับบัณฑิตในอุดมคติไทยมีความหลากหลาย	4.24	0.69	มาก
5.5 การประเมินความสามารถของนักเรียนครบตามผลลัพธ์การเรียนรู้ได้แก่ ด้านการมีคุณธรรมและจริยธรรม ด้านปัญญา ด้านการสืบค้น ด้านการทำงานเป็นทีม และด้านการนำเสนอ	4.22	0.68	มาก
เฉลี่ยรวมด้านการวัดและประเมินผล	4.24	0.69	มาก
เฉลี่ยรวมทุกด้าน	4.37	0.74	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลการประเมินรูปแบบการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาคุณธรรม จริยธรรม สำหรับบัณฑิตในอุดมคติไทยตามแนวคิดการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2562 คณะวิทยาศาสตร์และการกีฬา มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตลำปาง จำนวน 40 คน ในภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.37 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานกับ 0.74 เมื่อพิจารณาผลประเมินรายด้าน พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด คือ **ด้านครูผู้สอน** ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.51 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.69 **ด้านหลักสูตร** ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.27 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.71 **ด้านวิธีการสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน** ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.39 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.68 **ด้านสื่อการเรียนการสอน** ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.28 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.69 และ**ด้านการวัดและประเมินผล** ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.24 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.70

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อใน**ด้านหลักสูตร** พบว่า ข้อที่มีผลการประเมินสูงสุดคือ หลักสูตรมุ่งพัฒนาความรู้ให้นักศึกษาเพื่อตระหนักถึงการมีคุณธรรมและจริยธรรมค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.27 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.71 และข้อที่มีผลการประเมินต่ำสุดคือ หลักสูตรเป็นไปตามความต้องการของนักศึกษา ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.70 **ด้านครูผู้สอน** พบว่า ข้อที่มีผลการประเมินสูงสุดคือ ครูผู้สอนสามารถถ่ายทอดความรู้ให้แก่นักศึกษาเข้าใจได้ง่าย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.70 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.91 และข้อที่มีผลการประเมินต่ำสุดคือ ครูผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจใน

วัฒนธรรมในสังคมไทยค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.34 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.74 **ด้านวิธีการสอนและ** **กิจกรรมการเรียนรู้การสอน** ข้อที่มีผลการประเมินสูงสุดคือ ครูผู้สอนสามารถเลือกใช้วิธีการสอนได้เหมาะสมกับระดับความรู้และวัยของนักศึกษา ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.88 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.68 ส่วนข้อที่มีผลการประเมินต่ำสุดคือ ครูผู้สอนสามารถเลือกใช้วิธีการสอนได้สอดคล้องกับหลักสูตร ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.22 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.65 **ด้านสื่อการเรียนการสอน** พบว่า ข้อที่มีผลการประเมินสูงสุดคือ อุปกรณ์การสอน โสตทัศนูปกรณ์ เทคโนโลยีการศึกษามีความทันสมัย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.31 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.71 และข้อที่มีผลการประเมินต่ำสุดคือ สื่อการเรียนการสอนที่ใช้เหมาะสมกับระดับความรู้ของนักเรียน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.24 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.68 และ **ด้านการวัดและประเมินผล** พบว่า ข้อที่มีผลการประเมินสูงสุดคือ การทดสอบตรงตามเนื้อหาที่เรียน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.25 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.71 และข้อที่มีผลการประเมินต่ำสุดคือ การวัดและประเมินผลการเรียนการสอนเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.63

6. สรุปและอภิปราย

จากการศึกษาเรื่อง “การจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลงในรายวิชา คุณธรรมและจริยธรรม สำหรับบัณฑิตในอุดมคติไทย ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2562 ของนักศึกษา คณะวิทยาศาสตร์การกีฬา มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตลำปาง” พบว่า ในภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.37 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานกับ 0.74 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้ เมื่อพิจารณาผลประเมินรายด้าน พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ด้านครูผู้สอน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.51 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.69 กล่าวคือ ครูหรือผู้สอนเป็นบุคคลสำคัญในการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนในรายวิชาโดยมุ่งเน้นให้นักเรียนหรือนักศึกษาเกิดกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งหน้าที่ของครูผู้สอน ได้แก่ ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน (introduction) ขั้นกิจกรรม (activities) ขั้นดูแลกำกับ (monitoring) ขั้นแนะนำช่วยเหลือ (mentoring) ขั้นสรุปและ สะท้อน (conclusion & reflection)³ นอกจากนี้ยังพบว่า ครูผู้สอนทำหน้าที่จัดการเรียนการสอนให้ครบถ้วนตามองค์ประกอบ ได้แก่ การเตรียมการสอน วัตถุประสงค์ของวิชา เอกสารประกอบการสอน ความสามารถในการสอน การจัดกิจกรรมการสอน การใช้สื่อการสอนและการประเมินผลการสอน⁴ สอดคล้องกับผลการศึกษาในครั้งนี้พบว่า ด้านวิธีการสอนและกิจกรรมการเรียนการสอน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.39 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.68 ดังนั้นจะเห็นได้ว่า ครูผู้สอนมีส่วนในการวางแผนและกำหนดกิจกรรมต่างๆ เพื่อจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ทางการเรียนรู้แก่นักศึกษาเรียกได้ว่าเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดนักศึกษา และสามารถให้คำแนะนำแก่นักศึกษา ตลอดถึงการเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักศึกษา นอกจากนี้ครูผู้สอนทำหน้าที่ในด้านการวัดและประเมินผล ซึ่งการศึกษานี้ พบว่า ด้านการวัดและประเมินผล ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.24 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.70

³ อาทิตยา ปัญญา, อมรรัตน์ วัฒนาร, วาริรัตน์ แก้วอุไร, และปรกรณ์ ประจัญบาน, “การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียนขนาดเล็ก”, วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร. ปีที่ 5 ฉบับที่ 4, ตุลาคม-ธันวาคม 2556.

⁴ รังสิจันท์ สุวรรณสิทธิกร, การศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนรายวิชา LSC 305 การจัดการผู้ช่วยปัจจัยการผลิตสัมพันธ, รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยศรีปทุม, 2555.

ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการประเมินผล ด้านการเตรียมการจัดการเรียนรู้ และด้านการใช้สื่อการเรียนรู้ อยู่ในระดับดีมาก การวัดและประเมินผลควรครูผู้สอนควรตระหนักถึงความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ในการวัดระดับความรู้ของนักศึกษา พฤติกรรมการมีส่วนร่วมของนักศึกษาและเครื่องมือหรือกิจกรรมที่ใช้ในการวัดนักศึกษา และวิธีการวัดผลควรมีการชี้แจงหลักเกณฑ์การประเมินให้นักศึกษาทราบตั้งแต่ครั้งแรกของการสอน เพื่อให้ผลของการวัดและประเมินผลของรายวิชาเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการจัดรายวิชาในหลักสูตร⁵ ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้พบว่า ด้านหลักสูตร ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.27 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.71 การจัดการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตลำปาง กล่าวได้ว่าเป็นมหาวิทยาลัยที่ผลิตบัณฑิตที่มีความเฉพาะทางด้านกีฬา การจัดการเรียนการสอนในส่วนของภาควิชาการศึกษาทั่วไปเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด ทั้งนี้ในการจัดการเรียนการสอนวิชาคุณธรรม จริยธรรมสำหรับบัณฑิตในอุดมคติไทย เป็นวิชาที่มีความสำคัญมากในการสร้างจิตสำนึกให้แก่นักศึกษาในการดำรงตนในสังคมผ่านกระบวนการเรียนรู้ในระดับองค์การการศึกษา เกิดการขัดเกลาทางความคิด เกิดจิตสำนึกที่ดีแก่ตนเอง และเป็นแบบอย่างที่ดีในสังคมต่อไป

นอกจากนี้ พบว่า ด้านสื่อการเรียนการสอน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.28 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.69 ดังที่ได้กล่าวไว้ว่าการใช้สื่อการสอนจะกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนได้ดี ทำให้ ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาได้ง่ายและช่วยสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนเกิดความสนใจผู้เรียนมากขึ้น⁶ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้อิสระการเปลี่ยนแปลงในรายวิชาคุณธรรมและจริยธรรม สำหรับบัณฑิตในอุดมคติไทย ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2562 ของนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์การกีฬา มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตลำปาง ผู้วิจัยได้มีการเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ซักถามและมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนอย่างทั่วถึงเสมอ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า การจัดการเรียนการสอนได้เน้นผู้เรียนเพื่อสร้างกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบและการมีส่วนร่วมในชั้นเรียนเป็นสำคัญ ตามที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ. 2542 ที่ระบุว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถ พัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ โดยครูผู้สอนเป็นบุคคลสำคัญในการขับเคลื่อนกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้เป็นไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติในบทบาทของบัณฑิตที่พึงประสงค์

7. ข้อเสนอแนะ

ในการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัย พบว่า การจัดการเรียนการสอนในรายวิชาคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับบัณฑิตในอุดมคติไทยที่ผ่านมาเน้นการบรรยายเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้นเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ ควรมีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบกิจกรรมการจัดการเรียนการสอน กระตุ้นให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการเรียนมากขึ้น สามารถแสดงความคิดเห็น ความคิดสร้างสรรค์ในระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน รวมถึงบทบาทของอาจารย์ผู้สอนที่ต้องมีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม จากการเป็นผู้ถ่ายทอดเปลี่ยนเป็น

⁵ สลิตา รินสิริ, การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนในอำเภอเกาะจันทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2, งานนิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา: มหาวิทยาลัยบูรพา, 2558.

⁶ กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ, "หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545", กรุงเทพมหานคร องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.), 2546.

โค้ช (Coach) โดยเน้นการทำหน้าที่การให้คำแนะนำให้แก่ผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงวัตถุประสงค์ของรายวิชา กระตุ้นให้ผู้เรียนได้รับองค์ความรู้ต่าง ๆ ด้วยตนเอง เพื่อให้เกิดทักษะในการเรียนรู้ที่ยั่งยืนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ. “หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไข

เพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545”. กรุงเทพมหานคร องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.), (2546).

กฤติยา อริยา, วาริรัตน์ แก้วอุไร, และเพ็ญพิศุทธิ์ ใจสนิท. “การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการจัดการเรียนการสอนที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคลเพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักศึกษา ครู มหาวิทยาลัยราชภัฏ”. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง, ปีที่ 5 ฉบับที่ 2, กรกฎาคม-ธันวาคม 2559.

ชนิดดา ภูหงษ์ทอง. การวิจัยปฏิบัติการเชิงวิพากษ์แบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของนิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูผ่านวิธีการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง”.

วิทยานิพนธ์ ดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2560.

ชนิดดา ภูหงษ์ทอง. “การเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลง: ความท้าทายของผู้สอนในระดับอุดมศึกษา”. วารสารพฤติกรรมศาสตร์, ปีที่ 24 ฉบับที่ 1 มกราคม 2561.

มลินทรา กวินกมลโรจน์. การวิจัยและพัฒนากระบวนการชี้แนะที่อิงทฤษฎีการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลงเพื่อปรับชุดความคิดด้านการจัดการเรียนการสอนของครูประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2557

รังสีจันทร์ สุวรรณสทิศกร. การศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนรายวิชา LSC 305 การจัดการผู้ขายปัจจัยการผลิตสัมพันธ์. รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยศรีปทุม, 2555.

วิจิตร ศรีสุพรรณ. การวิจัยทางการพยาบาล: หลักการและแนวทางปฏิบัติ. (เชียงใหม่: โครงการตำราคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2552)

วาสนา มั่งคั่ง, เบญจมาศ ยศเสนา, ศรีจันทร์ พลับจั่น. “การจัดการเรียนการสอนตามกรอบแนวคิดการเรียนรู้สู่การเปลี่ยนแปลงในรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครลำปาง ในสังกัดพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข”. วารสารวิชาการสาธารณสุข ฉบับพิเศษ, ปีที่ 28 ฉบับที่ 1 พฤษภาคม-มิถุนายน 2562.

สลิตา รินสิริ. การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของโรงเรียนในอำเภอเกาะจันทร์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2. งานนิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา: มหาวิทยาลัยบูรพา, 2558.

วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง ปีที่ 10 ฉบับที่ 3 (กันยายน-ธันวาคม 2564)

อาทิตยา ปัญญา อมรรัตน์ วัฒนธรร และวาริรัตน์ แก้วอุไร และปรกรณ์ ประจันบาน. “การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียนขนาดเล็ก”. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร, ปีที่ 15 ฉบับที่ 4 ตุลาคม-ธันวาคม 2556.

Cranton, P. **Teaching for transformation**. New Directions for Adult and Continuing Education. 2002.

Mezirow, J. **Learning as transformation: Critical perspectives on a theory in progress**. San Francisco: Jossey-Bass. 2000.

Taylor. E. **The Theory and Practice of Transformative Learning: A critical Review**. College of Education. The Ohio state University. Columbus. 1998.